

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců: JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci žalobkyně: **N. T. N. M., státní příslušnost Vietnam**, neznámého pobytu, zastoupena Mgr. Markem Sedlákem, advokátem v Brně, Příkop 834/8, proti žalovanému: **Velvyslanectví České republiky v Hanoji**, se sídlem 13 Chu Van An, Hanoj, Vietnam, v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu,

T a k t o:

- I. Zásah žalovaného spočívající v tom, že dne 7. 9. 2016 vrátil žalobkyni žádost o udělení dlouhodobého víza jakožto nepřipustnou s veškerými předloženými náležitostmi, byl nezákonný.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobci náhradu nákladů řízení ve výši 10.228 Kč k rukám zástupce Mgr. Marka Sedláka, advokáta, a to do třiceti dnů od právní moci rozsudku.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobkyně se včas podanou žalobou dne 9. 11. 2016 domáhala u Městského soudu v Praze ochrany před nezákonným zásahem Velvyslanectví České republiky v Hanoji, (dále jen „ZÚ Hanoj“). Uváděla, že dne 7. 9. 2016 se osobně dostavila na ZÚ Hanoj, za účelem podání žádosti o udělení dlouhodobého víza za účelem podnikání a za účelem rodinným - sloučení rodiny s manželem na území České republiky ve smyslu § 30 a násl. zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, předpisů, (dále „zákon o pobytu cizinců“). Tvrdila, že oba účely pobytu ve vízovém formuláři řádně označila, a že k oběma účelům pobytu přiložila potřebné doklady, a to fotokopii živnostenského listu ve vztahu k podnikání a oddací list s překladem do českého jazyka. Nicméně ZÚ Hanoj měl žádost vrátit zpět s tím, že je žádost nepřipustná,

neboť nebyly předloženy náležitosti podle § 31 zákona o pobytu cizinců, konkrétně doklad potvrzující účel pobytu na území České republiky.

Žalobkyně se v petitu žaloby domáhala, aby soud vydal rozsudek, že zásah ZÚ Hanoj spočívající v tom, že dne 7. 9. 2016 vrátil žalobkyni žádost o udělení dlouhodobého víza jakožto nepřipustnou, tedy vrátil jí tiskopis žádosti a veškeré předložené náležitosti, byl nezákonný.

Žalobkyně přiložila písemnost ZÚ Hanoj ze dne 7. 9. 2016 „*Oznámení zastupitelského úřadu/generálního konzulátu ČR o nepřipustnosti žádosti o dlouhodobého vízum*“, jímž jí bylo sděleno, že je její žádost nepřipustná, neboť nebyly předloženy náležitosti podle § 31 zákona o pobytu cizinců, a to doklad potvrzující účel pobytu s tím, že se žádost o dlouhodobé vízum vrací zpět žadateli.

Žalovaný správní orgán se k žalobě nevyjádřil, přičemž doručení výzev soudu ZÚ Hanoj bylo vykázáno dne 23. 3. 2017 a dne 30. 8. 2017.

Ministerstvo zahraničních věcí, které v tomto řízení nemá postavení účastníka řízení, sdělilo dne 23. 1. 2017, že považuje žalobu za nedůvodnou. Tvrdilo, že žalobkyně nepředložila všechny náležitosti spojené s podáním žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, když nepředložila doklad potvrzující účel podnikání. Kromě toho žádost o povolení k dlouhodobému pobytu byla přílohou ke stížnosti žalobkyně, která tímto způsobem má záměrně obcházet povinnost registrace v systému VISAPPOINT.

Městský soud v Praze ve věci rozhodl bez jednání, neboť k výzvě soudu podle § 51 odst. 1 soudního řádu správního žalobkyně ani žalovaný správní orgán se nevyjádřily.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Městský soud v Praze rozhodoval podle ustanovení § 87 odst. 1 soudního řádu správního na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle § 82 soudního řádu správního každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasazeno, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.

Ze správního spisu předloženého Ministerstvem zahraničních věcí soud ověřil fotokopie těchto dokumentů:

- Žádost paní N. T. N. M. o povolení k dlouhodobému pobytu ze dne 6. 9. 2016, kde pod bodem 15. Účel pobytu na území - je uvedeno: „*sloučení rodiny s manžel*“,

- pod bodem 23. Manžel je - uvedeno: „*V. V. B., bytem B., Ř. 6, povolání – podnikání.*“, pod bodem 24. Děti - je uvedeno: „*V. K. V., nar. ...*“.
- Oddací list potvrzující uzavření manželství V. V. B. a N. T. N. M. ve Vietnamu dne 27. 12. 2014.
 - Rodný list nezletilého V. K. V., nar. ... ve Vietnamu, syna žalobkyně a jejího manžela.
 - Výpis z živnostenského rejstříku vystavený Městským úřadem Šlapanice dne 6. 9. 2016, č. j. OŽÚ-ČJ/57515-16/NAK, potvrzující, že paní N. T. N. M. bylo vydáno živnostenské oprávnění pro Předmět podnikání: Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, Obor činnosti: velkoobchod a maloobchod, Vznik oprávnění: podle § 47 odst. 7 a 8 živnostenského zákona.
 - Výpis z rejstříku trestů č. 1, vystavený vietnamským úřadem spravedlnosti dne 30. 8. 2016, č. 2652/STP-HCTP, potvrzující, že paní N. T. N. M. nemá záznam v rejstříku trestů.
 - Nájemní smlouva uzavřená žalobkyní a jejím manželem ohledně nájmu bytové jednotky v rodinném domě na adrese B., O. n. 4/2978, uzavřená s pronajímatelem dne 31. 8. 2016.
 - Potvrzení o zůstatku na kontě žalobkyně u AGRIBANK ve Vietnamu ze dne 1. 9. 2016.
 - Potvrzení o zůstatku na kontě manžela žalobkyně u České spořitelny ze dne 31. 8. 2016.
 - Notářsky ověřené prohlášení manžela žalobkyně ze dne 1. 9. 2016 o dispozičním právu žalobkyně k jeho účtu u České spořitelny.
 - Fotokopie cestovních dokladů paní N. T. N. M. a jejího nezletilého syna V. K. V..
 - Usnesení ZÚ Hanoj ze dne 27. 10. 2016, č. j. 2742/2016-HANO-II, o odložení věci, kterým bylo odloženo řízení o žádosti paní N. T. N. M. o povolení k dlouhodobému pobytu podle § 43 správního řádu.
 - Usnesení ZÚ Hanoj ze dne 27. 10. 2016, č. j. 2742/2016-HANO-III, o odložení věci, kterým bylo odloženo řízení o žádosti nezl. V. K. V., nar. ..., o povolení k dlouhodobému pobytu podle § 43 správního řádu.
 - Rozhodnutí ministra zahraničních věcí ze dne 22. 12. 2016, č. j. 310044/2016-VO, kterým byl zamítnut rozklad žalobkyně proti usnesení ZÚ Hanoj ze dne 27. 10. 2016, č. j. 2742/2016-HANOI-II, kterým bylo podle § 43 správního řádu rozhodnuto o odložení věci.

Podle § 31 odst. 1 zákona o pobytu cizinců k žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů je cizinec povinen předložit

- a) cestovní doklad,*
- b) doklad potvrzující účel pobytu na území,*
- c) prostředky k pobytu na území (§ 13),*
- d) doklad o zajištění ubytování po dobu pobytu na území,*
- e) fotografie; to neplatí, pokud bude pořizován obrazový záznam cizince,*
- f) souhlas rodičů, popřípadě jiných zákonných zástupců nebo poručníků, s pobytem dítěte na území; souhlas rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka se nevyžaduje, jde-li o rodiče, zákonného zástupce nebo poručníka, který za dítě podal žádost nebo se kterým bude dítě společně pobývat na území, a dále pokud cizinec prokáže, že souhlas nemůže z důvodů na jeho vůli nezávislých předložit.*

Podle § 31 odst. 3 zákona o pobytu cizinců k žádosti o udělení víza k pobytu nad 90 dnů za účelem podnikání je cizinec povinen předložit náležitosti podle odstavce 1 písm. a), c) až e) a doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence³⁰).

Podle § 170 odst. 2 zákona o pobytu cizinců, ve znění platném do 14. 8. 2017, Zastupitelský úřad může stanovit povinnost předem si sjednat termín podání žádosti. Zastupitelský úřad umožní cizinci podání žádosti nejpozději do 30 dnů ode dne, kdy cizinec o stanovení termínu podání žádosti požádal.

Podle rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 30. května 2017, č. j. 10 Azs 153/2016 – 52:

I. V řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem (§ 82 a násl. s. ř. s.), jenž měl spočívat v tom, že pracovník zastupitelského úřadu bránil žadateli v osobním podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, neboť žadatel nebyl pro účely podání žádosti registrován v systému Visapoint přidělujícím potenciálním žadatelům o víza termíny k návštěvě daného zastupitelského úřadu za účelem podání žádosti, je žalovaným správním orgánem daný zastupitelský úřad. Místní příslušnost krajského soudu se v takových případech řídí podle sídla Ministerstva zahraničních věcí.

II. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem (§ 82 a násl. s. ř. s.), jenž měl spočívat v tom, že pracovník zastupitelského úřadu bránil žadateli v osobním podání žádosti o zaměstnaneckou kartu, neboť žadatel nebyl pro účely podání žádosti registrován v systému Visapoint přidělujícím potenciálním žadatelům o víza termíny k návštěvě daného zastupitelského úřadu za účelem podání žádosti, může být důvodná i tehdy, jestliže se dotyčnému žadateli podařilo tuto žádost zastupitelskému úřadu podat tak, že se na ni hledí jako na účinně podanou.

Nejvyšší správní soud v tomto rozsudku dále judikoval:

[97] Na jedné straně účinky žádosti "nouzově" podané způsobem, který je obecně vzato nežádoucí, avšak který je jedinou účinnou obranou žadatele před nezákonným jednáním veřejné správy spočívajícím v tom, že mu neposkytne v přiměřené lhůtě možnost podání žádosti postupem zákonem standardně předpokládaným. Zde rozšířený senát konstatuje, že závěry judikatury o tom, že žádost je za takovýchto podmínek podána účinně, jsou v podmínkách dosavadního jednání veřejné správy zcela správné a jsou jediným alespoň v určité míře účinným nástrojem k ochraně práva žadatelů na to, domáhat se stanoveným postupem svého práva u správního orgánu (čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Dokud veřejná správa svůj přístup zásadně nezmění, není důvodu na nich cokoli měnit.

[98] Dalším aspektem věci je však samotné nezákonné jednání veřejné správy spočívající v řadě dílčích nezákonných postupů. V první řadě je nezákonným zásahem již samotná nemožnost získat v přiměřené době termín pro osobní podání žádosti; pokud vskutku k takovému stavu dochází, a to ať již jakýmkoli konkrétními mechanismy (tj. za využití systému VISAPOINT tam, kde zákon k jeho užití zastupitelský úřad opravňuje, i použitím jiných způsobů určení termínu pro osobní podání žádosti tam, kde povinnost předem si sjednat termín podání žádosti nelze žadateli uložit), jde nepochybně o nezákonný zásah zastupitelského úřadu do práva žadatelů na to, aby jejich žádost byla v přiměřené lhůtě přijata a posouzena. Na tuto prvotní nezákonnost navazuje podle poznatků plynoucích z jiných obdobných věcí již řešených Nejvyšším správním soudem jednání konkrétních

pracovníků, jímž je žadatelům bráněno podat žádost bez předchozí (fakticky podle tvrzení žadatelů nemožné) registrace v systému VISAPOINT. Tato jednání mohou podle okolností být rovněž nezákonným zásahem, například již jen proto, že u konkrétního pobytového oprávnění nemusí ze zákona plynout povinnost žadatele předem si sjednat termín podání žádosti uložená mu zastupitelským úřadem, anebo proto, že jsou fakticky pokračováním předchozího šikanózního způsobu využití systému VISAPOINT ve vztahu k žadatelům o ta pobytová oprávnění, u nichž by požadavek předem si sjednat termín podání žádosti byl přípustný.

[101] Závěrem rozšířený senát opakuje to, co Nejvyšší správní soud vyslovil ve stručnosti již ve shora zmíněném rozsudku čj. 8 As 90/2011-62. Je na veřejné správě, jakým způsobem "technicky" uspořádá vyřizování žádostí o nejružnější pobytová oprávnění tak, aby byla schopna je za přiměřených nákladů zvládat. Musí však v každém případě umožnit žadatelům takové žádosti v přiměřeném časovém horizontu a lidsky důstojným způsobem podat. Je na veřejné správě, zda ke splnění tohoto úkolu využije informační technologie, vícestupňovou proceduru posuzování žádostí, prvky náhodného výběru, nástroje ekonomické regulace (správní poplatky v citelné výši) anebo kombinaci některých z těchto či jiných nástrojů. Zvolené nástroje však musí být založeny na racionálních a férových pravidlech a umožňovat průběžnou i následnou kontrolu toho, že nejsou zneužívány či používány svévolně.

Městský soud v Praze z podání žalobkyně a obsahu správního spisu zjistil, že žalobkyně se na ZÚ Hanoj osobně dostavila dne 7. 9. 2016 za účelem podání žádosti pro sebe a nezletilého syna V. K. V., nar. ..., o dlouhodobé vízum podle § 30 a násl. zákona o pobytu cizinců za účelem sloučení rodiny s manželem a otcem a za účelem podnikání. Po převzetí pracovníkem ZÚ Hanoj byly žádosti oběma žadatelům vráceny, přestože žadatelé na podání a vyřízení žádostí trvali. Na postup pracovníka ZÚ Hanoj podali písemnou stížnost podle § 175 správního řádu, k níž přiložili své žádosti tak, jak jim byly vráceny i se všemi náležitostmi.

Z žalobkyní předloženého „Oznámení zastupitelského úřadu/generálního konzulátu ČR o nepřipustnosti žádosti o dlouhodobého vízum“ ze dne 7. 9. 2016 soud zjistil, že žádost žalobkyně byla označena jako nepřipustná, neboť neměly být předloženy náležitosti podle § 31 zákona o pobytu cizinců, a to doklad potvrzující účel pobytu. Žádosti o dlouhodobé vízum byly opět vráceny zpět žadatelům.

V inkriminované věci je nesporné, že s ohledem na citovaný rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 10 Azs 153/2016 – 52, je žalovaným správním orgánem ZÚ Hanoj. Žalobkyně proto nepochybila, když takto ve své žalobě označila žalovaný správní orgán.

Pokud jde o namítaný nedostatek registrace v systému VISAPOINT pro podání žádosti o dlouhodobé vízum, poukazuje Městský soud v Praze na ustálenou judikaturu. V inkriminované věci je nesporné, že se žádost žalobkyně dostala do dispozice ZÚ Hanoj, soud přitom vycházel z ustálených závěrů Nejvyššího správního soudu. Pro stručnost lze konstatovat především autoritativní názor Nejvyššího správního soudu vyjádřený v rozsudku ze dne 30. dubna 2015, č. j. 7 Azs 282/2014 – 48, že není řádná registrace žadatele v systému VISAPOINT podmínkou pro zahájení příslušného správního řízení. Tento systém funguje na principu elektronických úředních hodin a plní pouze funkci organizační. Registrace v tomto systému tudíž není zákonnou podmínkou pro zahájení řízení. Z toho ovšem vyplývá, že řízení o žádosti o povolení dlouhodobého pobytu je zahájeno i v případě, pokud se příslušná žádost

dostane do dispozice příslušného orgánu jiným způsobem, než v souladu s pravidly systému VISAPPOINT.

Podle rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 10. prosince 2014, č. j. 3 A 109/2014-37, pro posouzení právních účinků podání žádosti podle § 169 odst. 13 zákona č. 326/1999 Sb., o *pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, o pobytové oprávnění učiněného nezletilou žalobkyní není rozhodující, že k fyzickému předání žádosti zastupitelskému úřadu nedošlo prostřednictvím internetové registrace nezletilé žadatelky. Rozhodující je, že žádost sepsaná na úředním tiskopise (§ 70 odst. 1 citovaného zákona) byla předána zastupitelskému úřadu, který ji převzal a v jehož dispozici se tak ocitla.*

V rozsudku ze dne 14. září 2016, č. j. 6 Azs 25/2016-34, Nejvyšší správní soud s odkazem na ustálenou judikaturu konstatoval: „*ustanovení § 169 odst. 14 zákona o pobytu cizinců obsahující požadavek osobního podání žádosti je speciálním ustanovením (lex specialis) k § 37 odst. 4 správního řádu a má přednost. Ustanovení § 37 odst. 4 správního řádu upravuje možné technické způsoby, jimiž je možné podání učinit, aby s úkonem účastníka řízení byly spojeny právní účinky. (srov. VEDRAL, Josef. Správní řád: komentář. 1. vyd. Praha: Ivana Hexnerová - Bova Polygon, 2006, s. 273) Ustanovení § 169 odst. 14 zákona o pobytu cizinců jako lex specialis vyžaduje formu osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému nebo trvalému pobytu“.*

Pokud Ministerstvo zahraničních věcí ve sdělení ze dne 23. 1. 2017 označilo tvrzení žalobkyně, že předložila všechny náležitosti spojené s podáním žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem podnikání, se nezakládá na pravdě, potom musel Městský soud v Praze konstatovat, že nebylo lze s ohledem na obsah předloženého správního spisu přisvědčit Ministerstvu zahraničních věcí, nýbrž tvrzení žalobkyně. Obsahem správního spisu totiž je mj. i Výpis z živnostenského rejstříku vystavený Městským úřadem Šlapanice dne 6. 9. 2016, č. j. OŽÚ-ČJ/57515-16/NAK, potvrzující, že paní N. T. N. M. bylo vydáno živnostenské oprávnění pro Předmět podnikání: Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona, Obor činnosti: velkoobchod a maloobchod, Vznik oprávnění: podle § 47 odst. 7 a 8 živnostenského zákona. Koneckonců ustanovení § 31 odst. 3 zákona o pobytu cizinců ohledně žádostí za účelem podnikání *expressis verbis* stanoví, že „*cizinec ke své žádosti je povinen předložit náležitosti podle odstavce 1 písm. a), c) až e) a doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence.*“ Zákon o pobytu cizinců tedy v těchto případech vůbec nevyžaduje náležitost uvedenou pod písm. b) doklad potvrzující účel pobytu na území. Naopak vyžaduje doklad o zápisu do příslušného rejstříku, seznamu nebo evidence, a takovýto doklad žalobkyně předložila.

Ze správního spisu předloženého Ministerstvem zahraničních věcí je *prima facie* zřejmé, že žalobkyně předložila ke své žádosti veškeré náležitosti tak, jak jsou v § 31 zákona o pobytu cizinců stanoveny, její žádost tedy není v rozporu se zákonem o pobytu cizinců. Závěr ZÚ Hanoj při posuzování žádosti žalobkyně v inkriminované věci, že nepředložila náležitosti podle § 31 zákona o pobytu cizinců, a to doklad potvrzující účel pobytu, nemá oporu v předloženém správním spisu.

Městský soud v Praze s ohledem na uvedené skutečnosti musel přisvědčit žalobkyni, že postup žalovaného spočívající v tom, že dne 7. 9. 2016 vrátil žalobkyni její žádost o udělení dlouhodobého víza jakožto nepřípustnou, byl nezákonným zásahem.

Městský soud v Praze ze shora uvedených důvodů postupoval podle § 87 odst. 2 soudního řádu správního a podané žalobě vyhověl.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení soud opřel o ust. § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobkyně měla ve věci plný úspěch. Výši náhrady potom určil podle vyhl. č. 177/1996 Sb. (advokátní tarif), a to tak, že 2.000 Kč činily náklady na uhrazení soudního poplatku z žaloby, dále náklady právního zastoupení za dva úkony právní pomoci podle § 9 odst. 3 a 3.100 Kč, tj. převzetí a příprava zastoupení, sepis žaloby, dále 2x režijní paušál podle § 13 odst. 3 a 300 Kč, tedy celkem 10.228 Kč, včetně DPH ve výši 21%.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 13. října 2017

**JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu**

Za správnost vyhotovení: J. V.